

RE-CITY

PLATAFORMA INTERNACIONAL
PER A LA SOSTENIBILITAT SOCIAL

04/19

RELATORIES COMBATRE LES DESIGUALTATS

“LA PREDISTRIBUCIÓ PER LLUITAR CONTRA LA DESIGUALTAT”

SESSIÓ AMB **JACOB S. HACKER.**

DOCUMENT PUBLICAT EN EL PROGRAMA D'ECONOMIA QUE REP EL SUPORT DE:

Obra Social "la Caixa"

Taula de Continguts

1. Introducció	2
1.1 <i>Qui és Jacob Hacker</i>	2
1.1. <i>Context social i econòmic actual: El paradigma de l'elecció de Donald Trump..</i>	3
1.2. <i>Causes i conseqüències de la desigualtat</i>	7
a) <i>Creixement de les desigualtats econòmiques actual</i>	7
b) <i>Causes de les desigualtats</i>	11
c) <i>Conseqüència de les desigualtats: la limitació de la mobilitat social.....</i>	12
2. La Predistribució per lluitar contra les desigualtats	15
2.1 <i>Què és la Predistribució?.....</i>	15
2.2 <i>El sistema macroeconòmic.....</i>	17
2.3 <i>Viabilitat d'introduir la predistribució en el context politicoeconòmic actual</i>	19
2.4 <i>Cooperació a tres bandes: Estat-Empreses-Treballadors.....</i>	21
2.5 <i>La importància de la democràcia per a les polítiques redistributives</i>	24
2.6 <i>Exemples de polítiques redistributives</i>	25
2.7 <i>Des de l'Espiral de silenci al Cercle Virtuós</i>	26
3. El Salari Universal i la Dignitat Personal.....	27
3.1 <i>El Salari Universal</i>	27
3.2 <i>Dignitat personal i inestabilitat laboral</i>	27
3.3 <i>Polarització de les rendes del treball</i>	28
4. Conclusió	31
5. Bibliografia.....	32

RESUM EXECUTIU:

El polític Jacob Hacker argumenta que cal posar èmfasis a la lluita contra l'origen de la desigualtat social, és a dir, a la regulació dels mercats i la qualitat institucional de les polítiques públiques, en comptes de concentrar-nos únicament en combatre els efectes d'aquesta, com s'ha fet durant les últimes dècades en els països desenvolupats, amb polítiques redistributives. Segons Hacker les principals causes de la desigualtat, i que ens han portat a una situació de "*winner takes all politics*" són principalment la desregulació del sector financer i el descens de l'activitat sindical, ha posat més impediments a la *mobilitat social*. Hacker proposa un enfocament diferent del sistema econòmic predominant en els països desenvolupats, on les polítiques redistributives funcionarien com a complement de polítiques *predistributives*. Hacker defineix la **Predistribució** com "*la idea que l'estat hauria d'intentar prevenir les desigualtats abans que es produeixin, en comptes de basar-se en la redistribució a través d'un sistema impositiu per combatre les desigualtats un cop ja són visibles*". Aquest concepte, així com les condicions necessàries perquè el sistema funcioni, són desenvolupades al llarg d'aquest document.

1. Introducció

1.1 Qui és Jacob Hacker

Jacob S. Hacker és l'actual director de la Institució d'Estudis Socials i Polítics i professor de Stanley B. Resort de Sciences Polítiques a la Universitat de Yale. Forma part de la "Century Foundation" i l'"Economic Policy Institute" entre altres institucions. La seva especialització són les polítiques socials i sanitàries dels Estats Units, en relació a la qual ha publicat diversos llibres com *American Amnesia: How the War on Government Led Us to Forget What Made America Prosper*, co-escrit amb Paul Pierson; *Winner-Take-All Politics:*

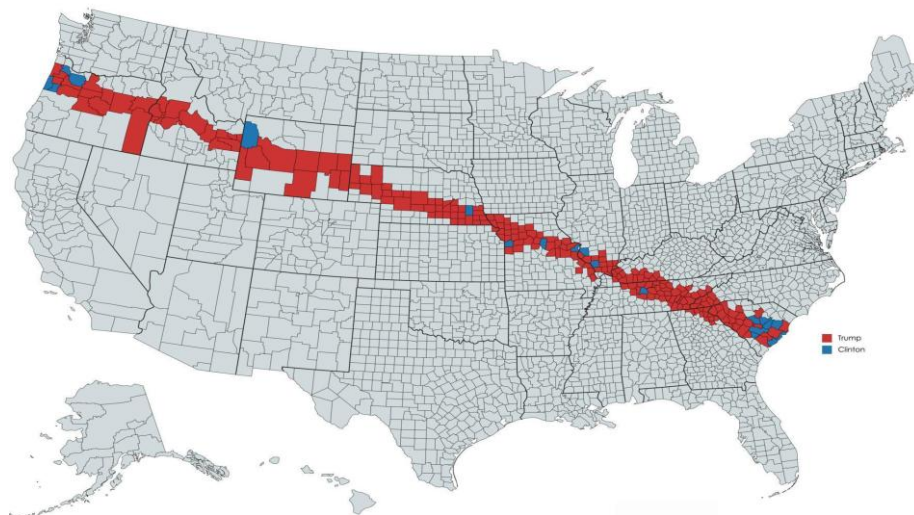

How Washington Made the Rich Richer and Turned Its Back on the Middle Class, co-escrit amb Paul Pierson i *The Great Risk Shift: The New Economic Insecurity and the Decline of the American Dream*, entre d'altres. Una de les tesis per la qual és més conegut és la seva aposta per la **Predistribució**. El 2011, Hacker va mencionar per primera vegada la teoria de la **predistribució** a l'article "*The Institutional Foundations of Middle Class Democracy*" publicat al Think Tank "Policy Network". Al mateix any va desenvolupar aquesta teoria en contribució a la publicació "*Priorities for a new political economy: Memos to the Left*" per la mateixa Think Tank. Aquest document es va presentar a la conferència de governança progressiva que va tenir lloc a Oslo el 12-13 de maig del mateix any.

1.1. Context social i econòmic actual: El paradigma de l'elecció de Donald Trump

Les eleccions presidencials del 2016 que van suposar la victòria electoral de Donald Trump reflecteixen el creixement del populisme, de les idees més conservadores i intolerants i del racisme i la xenofòbia. Les eleccions del 2016 també van dibuixar un patró en el mapa dels Estats Units, que respon al color vermell, el color associat al Partit Republicà. Però com s'explica que *Trump* guanyés les eleccions si no va guanyar en vot popular? La resposta la trobem en la combinació del sistema electoral nord-americà i la geografia política dels Estats Units. Per una banda, es tracta d'una votació indirecta, ja que els ciutadans voten a representants del col·legi electoral del seu estat, que posteriorment s'encarreguen de votar el candidat a presidència del país, per a qui ja estan prèviament posicionats. El nombre d'electors del col·legi electoral varia depenent dels cens de la població, però a causa de la legislació de l'atribució d'electors estatals, normalment hi ha problemes de sobre representació en els estats més despoblats on representants del col·legi electoral necessiten menys vots per a ser elegits.

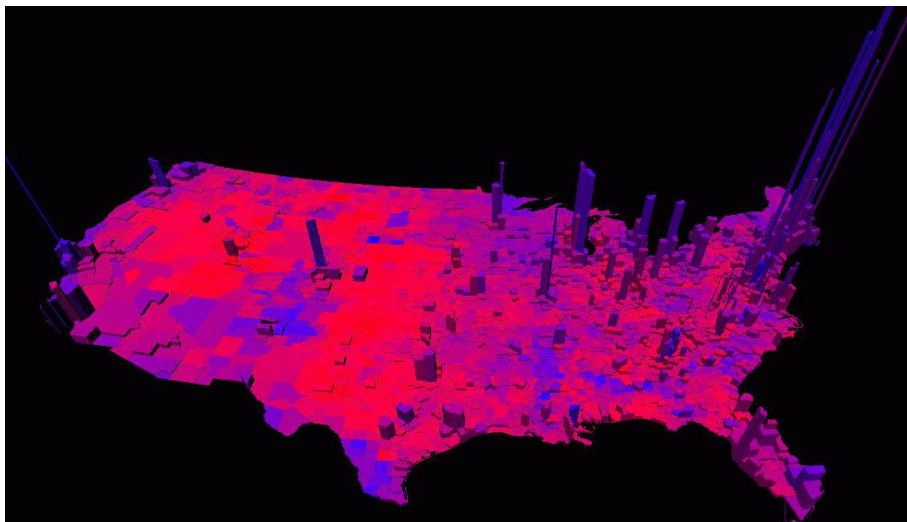
Mapa 1 Mapa Polític de les Eleccions Presidencials dels Estats Units, 2016

Font: Diapositives Jacob Hacker, 17 Novembre 2017

Com es mostren el mapa 1 i 2, geogràficament, si s'observa el territori nord-americà, la majoria d'estats són de tendència republicana i també solen tenir una població menor i més dispersada. Per aquest conjunt de factors, a les eleccions de 2016 hi va haver més electors republicans als col·legis electorals encara que no fos proporcional al nombre absolut dels vots. Els votants demòcrates, en canvi, es concentren als nuclis urbans, on per efecte contrari, hi ha més densitat de població i per tant es necessiten més vots per elegir a un nombre menor de representats electorals, fet que causa una infra-representació del vot popular. No és una coincidència que sigui als nuclis urbans on també s'hi concentra el creixement i la prosperitat econòmica.

Mapa 2: Mapa polític de les eleccions presidencials dels Estats Units, 2016

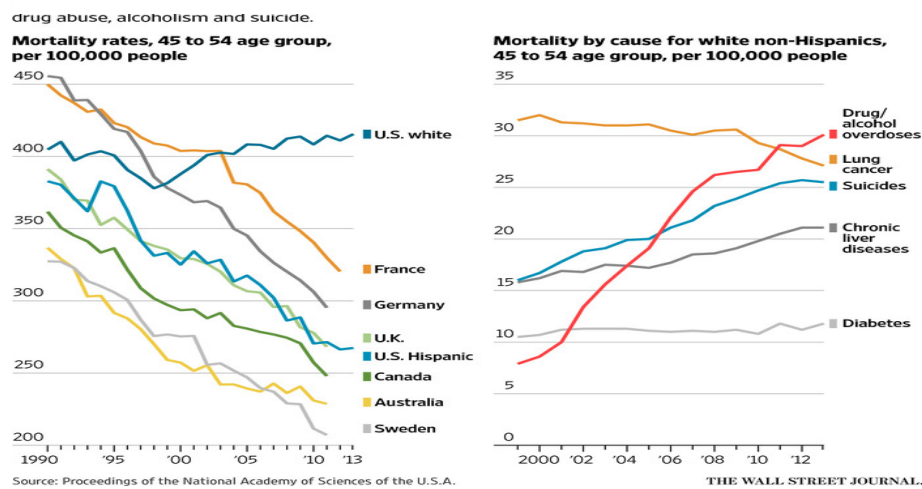

: Font: Diapositives Jacob Hacker, 17 Novembre 2017

- **Per quina raó va captivar Trump la població nord-americana?**

Podem considerar que Trump va guanyar, en part, per la construcció d'un discurs esperançador dirigit a l'Amèrica rural en el que assegurava que ell podria millorar la situació del país sota el lema "Make America Great Again". És en aquests sectors de la societat, la desigualtat i l'exclusió social que caracteritza la societat nord-americana ha empitjorat més en termes de qualitat de vida, afeblint la cohesió social del país. Algunes dades concloents mostren que hi ha hagut un augment de la mortalitat prematura dels nord-americans "blancs" de mitjana edat, especialment dels que no disposen d'un diploma universitari, i la causa n'és la **mort per desesperació (Death of despair)**.

Figura 1: Mortalitat per desesperació als Estats Units

Font: Case, Anne, and Angus Deaton. "Mortality and Morbidity in the 21st Century." *Brookings Papers on Economic Activity*, vol. 2017, no. 1, 2017, pp. 397–476., doi:10.1353/eca.2017.0005.

Les dades representades en el gràfic 1 mostren un augment de la mort per desesperació entre la població "blanca" de mitjana edat americana. En el gràfic de l'esquerra, de la figura 1, es mostra com a diferència de països europeus com França, i Alemanya, els Estats Units és l'únic país on la tendència de l'índex de mortalitat de la població de mitjana edat "blanca" és ascendent; fins i tot en comparació a la població hispana del mateix país. El gràfic de la dreta representa les causes principals de les morts d'aquest concret sector de la població, principalment per drogues i alcohol, suïcidis i problemes de ronyó, que vénen a ser les causes de les *morts per desesperació*. L'augment d'aquest fenomen als Estats Units va lligat a la falta d'oportunitats que el país ofereix a la seva població, tant oportunitats econòmiques com oportunitats de vida. Concretament dos grans divisors socials que condicionen les desigualtats:

- **La localització:** Fa referència a les diferències econòmiques rurals i urbanes. No només als Estats Units, però a arreu del món es poden observar que les

Mapa 3 Mapa polític del referèndum del Brèxit, 2016

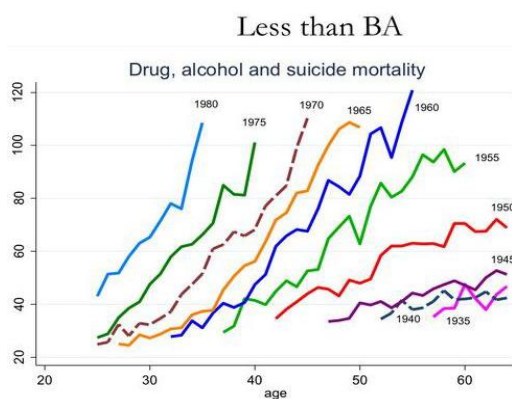

Font: Diapositives Jacob Hacker, 17 Novembre 2017

diferències en l'àmbit econòmic i de salut entre les poblacions rurals i urbanes van en augment. En el mapa 3 es veuen representades les dades de la votació del Brexit, que formen un patró similar al d'Estats Units : els centres urbans van votar "quedar-se" mentre que els centres rurals "marxar". Les causes les podem atribuir a la situació econòmica i a l'exclusió social que es viu en les zones rurals de la Gran Bretanya.

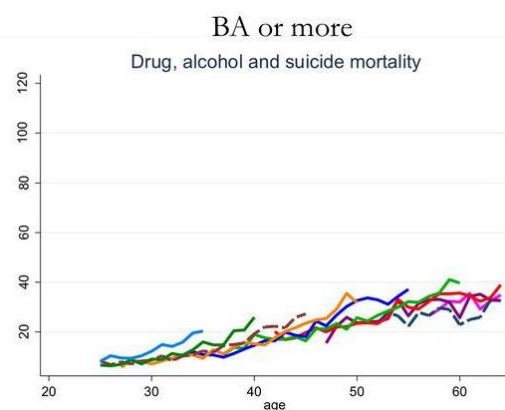
- **L'educació:** L'obtenció d'un títol universitari o no marca una gran diferència en termes d'exclusió social– les dades mostren que la mort per desesperació va empitjorant al pas dels anys entre aquells que no tenen títols universitaris. En els gràfics número 4 i 5 es pot observar com la mort per desesperació entre els americans que no disposen d'una educació superior, nascuts als anys 1960-1980 ha augmentat molt en comparació amb els que nascuts entre els 1930-1950. En canvi, entre els americans que sí que disposen d'un grau universitari o superior, no hi ha un increment de les morts per desesperació. Anne Case i Angus Deaton van concloure en un estudi que la falta de feines estables i ben pagades per a "blancs" sense un grau universitari era una de les causes explicatives de l'increment dels nivells de mortalitat per desesperació.¹

Gràfic 2: Deaths of Despair for White Non-Hispanics with Less Than a Bachelor's

Gràfic: Case, Anne, and Angus Deaton. "Mortality and Morbidity in the 21st Century." Brookings Papers on Economic Activity, vol. 2017, no. 1, 2017, pp. 397–476., doi:10.1353/eca.2017.0005.

Gràfic 3: Deaths of Despair for White Non-Hispanics with BA or more

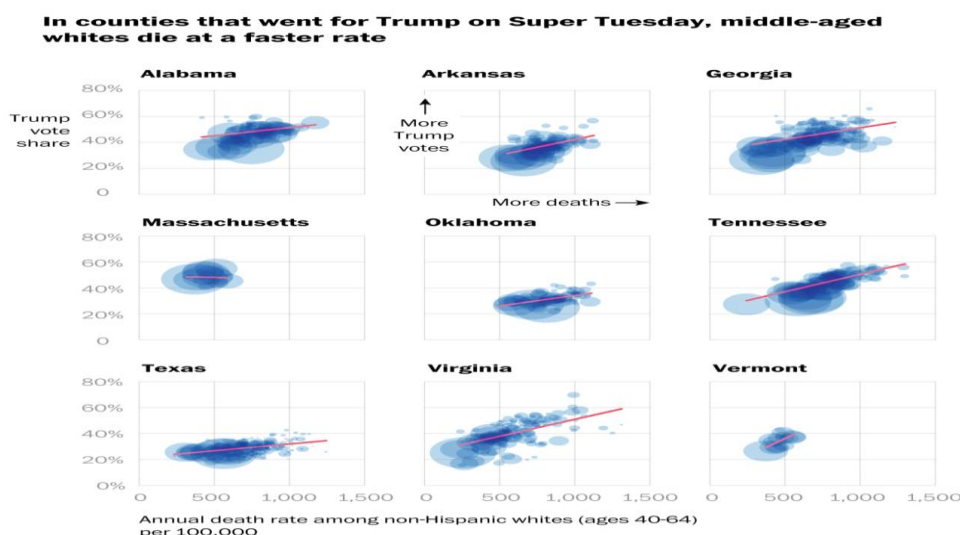
Gràfic: Case, Anne, and Angus Deaton. "Mortality and Morbidity in the 21st Century." Brookings Papers on Economic Activity, vol. 2017, no. 1, 2017, pp. 397–476., doi:10.1353/eca.2017.0005.

¹ Case, Anne, and Angus Deaton. "Mortality and Morbidity in the 21st Century." Brookings, Brookings, 30 Aug. 2017, www.brookings.edu/bpea-articles/mortality-and-morbidity-in-the-21st-century/.

La mort per desesperació és doncs conseqüència de les desigualtats socials del país i està estretament relacionada amb les desigualtats d'accés a **les oportunitats de vida**, com ara els drets a la salut i l'educació. Aquestes, juntament amb les desigualtats econòmiques, constitueixen les dues formes de desigualtats més **comunes** de les nostres societats .

Tal com s'esmenta al principi d'aquest apartat, la manca d'oportunitats de vida que experimenta l'Amèrica rural va ser una de les causes desencadenants que van portar a Trump a la Presidència dels Estats Units. La relació entre les morts per desesperació i la victòria de Trump es veu representada en el gràfic número 4.

Gràfic 4: Als estats que van votar per Trump, l'índex de mortalitat dels nord-americans

WAPO.ST/WONKBLOG
Source: AP, CDC data from 2011-2014, and 5-year 2010-2014 ACS

Font : Guo, Jeff. "Death Predicts Whether People Vote for Donald Trump." *The Washington Post*, WP Company, 4 Mar. 2016, www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2016/03/04/death-predicts-whether-people-vote-for-donald-trump/?utm_term=.22a470d61262.

1.2. Causes i conseqüències de la desigualtat

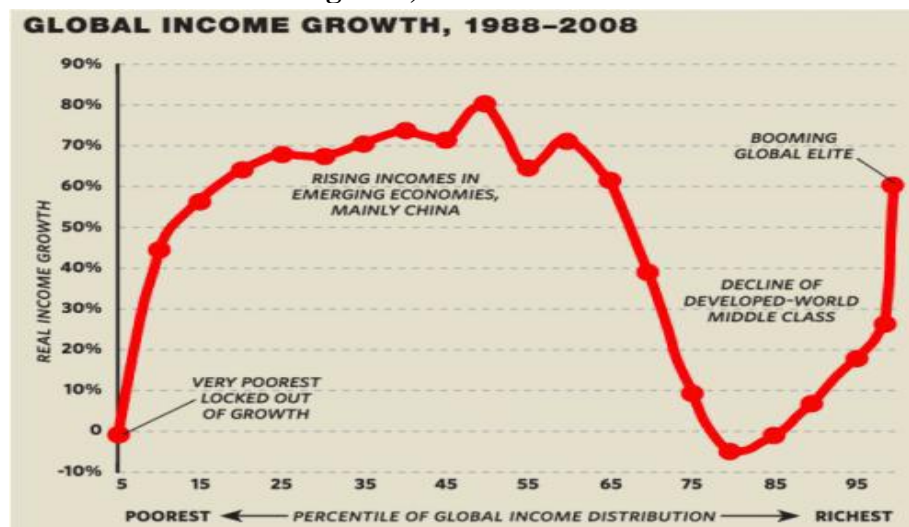
a) Creixement de les desigualtats econòmiques actual

- **Branko Milanovic i el "Creixement de renda global"**

La recerca de Branko Milanovic mostra com en els països desenvolupats la renda nacional per càpita s'ha estancat per la majoria de la població. Com il·lustra el gràfic 5 en diferents percentils de la societat, a escala global hi ha hagut una disminució

de les desigualtats econòmiques, sobretot entre països en vies de desenvolupament i els països desenvolupats, però això no implica que a escala nacional les diferències en ingressos econòmics també hagin disminuït. De fet, entre 1998 i el 2008 els ciutadans dels països desenvolupats amb un nivell d'ingressos baix no n'han experimentat cap augment.

Gràfic 5: Elephant Trunk, Creixement de renda global, 1988-2008

Font : Milanović, Branko. Global Inequality: a New Approach for the Age of Globalization. The Belknap Press of Harvard University Press, 2016

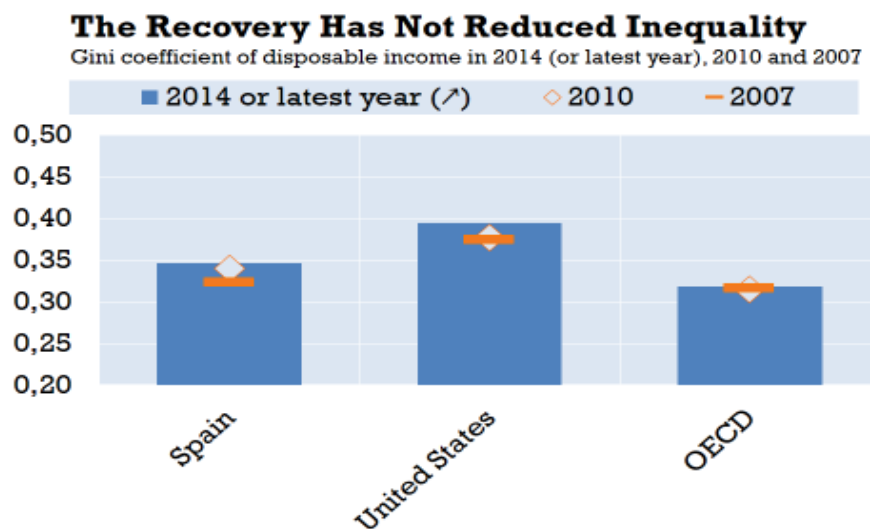
El gràfic 5 mostra els índexs de creixement d'ingressos globals a tot el món. Si observem els països en vies de desenvolupament, especialment la Xina i l'Índia, veiem que aquests han experimentat un creixement dels ingressos molt ràpid. Però si ens mirem els països desenvolupats les dades demostren que els ciutadans més empobrits pateixen un estancament dels seus ingressos al llarg del temps que els ciutadans amb majors ingressos no pateixen. Aquests últims, en canvi, estan experimentant un creixement molt ràpid dels seus ingressos.

Tot i que el context social varia molt d'un país a l'altre, aquests comparteixen un comú denominador: la desigualtat i el constant creixement de la riquesa dels rics en detriment de la resta de la població.

- ***Winner-Takes All Politics i la crisi financera***

Especialment durant i després de la crisi financera mundial del 2008 les desigualtats van augmentar dramàticament, i es creia, que n'eren una conseqüència directa. Però quan les economies es van anar recuperant, en concret a Espanya i als Estats Units, les desigualtats no van disminuir, tal com mostren les dades representades en els gràfics número 6 i 7. Aquests basats en el coeficient *Gini*², ens permeten visualitzar les tendències generals de les desigualtats sense acabar de recollir les desigualtats econòmiques reals. També hi podem observar com els Estats Units encapçala els països amb més desigualtats en comparació amb altres països de l'OECD.

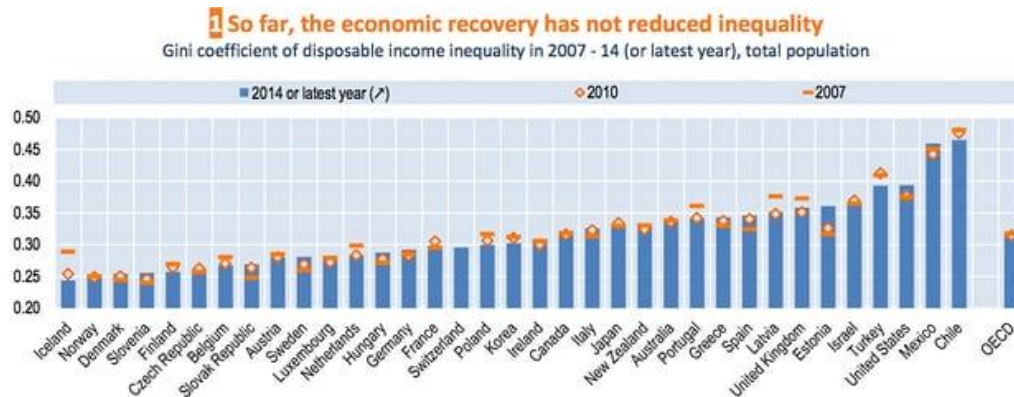
Gràfic 6: Coeficient Gini dels ingressos després d'impostos, 2014

Font: Monaghan, Angela. "Income Inequality Still at Record Levels, Says OECD." *The Guardian*, Guardian News and Media, 24 Nov. 2016, www.theguardian.com/business/2016/nov/24/income-inequality-oecd-financial-crisis.

²Mesura de la deviació de la distribució d'ingressos entre els individus o propietaris en un país des d'un punt de vista de distribució igualitària. El valor 0 representa igualtat absoluta i el valor 100 representa desigualtat absoluta" - "Human Development Reports." | Human Development Reports, hdr.undp.org/en/content/income-gini-coefficient.

Gràfic 7: Coeficient Gini dels ingressos després d'impostos, 2014

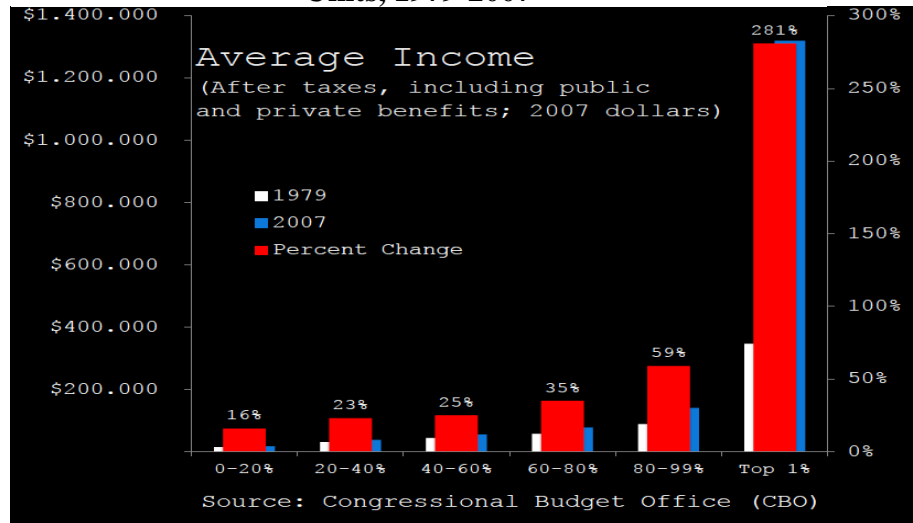
Font: <https://www.oecd.org/social/OECD2016-Income-Inequality-Update.pdf>

Als Estats Units, ens trobem amb una situació alarmant³. El gràfic número 8 representa en quintils econòmics els ingressos de la població estatunidenca i mostra com hi va haver un increment del 300% pel que fa als ingressos de només un 1% de la població des del 1979 fins a l'any anterior a la crisi financera, 2007. La situació més alarmant és que, al mateix temps, els ingressos nets de la mitjana d'un cinquè de la població van ser només del 25%. Aquestes desigualtats gegantesques eren molt més significatives als Estats Units que a la resta de països tot i que l'economia dels Estats Units era de les menys globalitzades del món en termes comercials.⁴ Resulta difícil de trobar raons purament econòmiques que permetin explicar les grans desigualtats en els ingressos de la població en aquest cas. És evident doncs, que els factors polítics hi han jugat un paper central. Cal destacar que a causa d'aquestes situacions extremes, han sorgit diversos moviments socials per fer-ne ressò i conscienciar a la població. Per exemple el moviment *Occupy Wall Street* el 2011, on es manifestava que l'1% de la població havia abandonat a la resta dels Estats Units.

³ Hacker, Jacob S., and Paul Pierson. Winner-Take-All Politics: How Washington Made the Rich Richer, and Turned Its Back on the Middle Class. Simon & Schuster, 2010.,

⁴ <https://data.oecd.org/trade/trade-in-goods-and-services.htm>

Gràfic 8: Mitjana dels ingressos de la població als Estats Units, 1979-2007

Font: Diapositives Jacob Hacker, 17 Novembre 2017

b) Causes de les desigualtats

Les desigualtats en l'augment dels ingressos que mostra el gràfic 8, són el resultat de l'element polític d'un sistema impositiu que cal millorar de cara al futur. Dues polítiques claus, es troben entre les causants de les desigualtats econòmiques segons Hacker:

- **Desregulació del sector financer:** els actors del sector financer americà i el món corporatiu van obtenir grans beneficis mentre transmetien el risc de les seves activitats a la resta de la societat.
- **Descens de l'activitat sindical.** Històricament, una tercera part de la població dels Estats Units (33%) participaven en sindicats. Actualment només queden un 5% dels sindicats. Tal com mostra el gràfic número 9, és molt difícil trobar un treballador sindicat als

Gràfic 9: Percentatge dels treballadors que formaven part d'un sindicat al 2001

Estats Units o a Espanya. La participació sindical en aquests països és molt baixa en comparació a la dels països nòrdics, on encara hi ha una alta afiliació. La manca de sindicats doncs és una causa de desigualtats socials i aquest descens de la participació és provocada per la pèrdua de poder de negociació dels treballadors. Amb el creixement econòmic i el desenvolupament tecnològic en un món més globalitzat, on la mobilització del capital és més fàcil que la mobilització dels treballadors, les empreses han guanyat més poder de negociació, la qual cosa ha creat un descens de la seguretat econòmica dels treballadors.

En un món globalitzat, no n'hi ha prou amb un sistema redistributiu per disminuir les desigualtats socials. L'Estat no té la magnitud ni els mitjans suficients, l'única sortida, doncs, és un replantejament de les polítiques econòmiques per afrontar el repte de les desigualtats, que a més, és un factor dissuasiu de la mobilitat social.

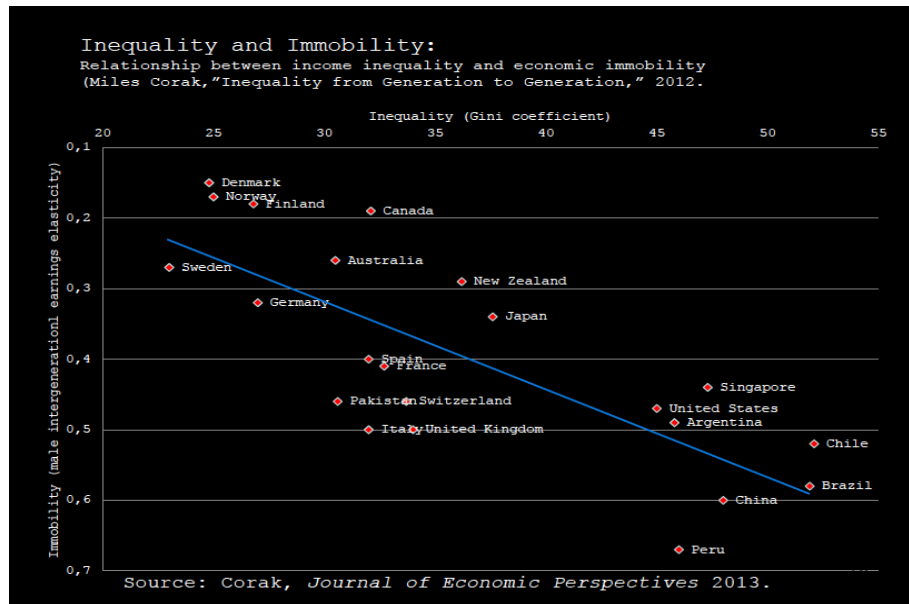
c) Conseqüència de les desigualtats: la limitació de la mobilitat social

Podem entendre **mobilitat social** com a *"les oportunitats d'ascendir o descendir entre les classes socials en respecte el nivell que tenen els teus pares"*⁵, una definició que es pot entendre millor a partir dels gràfics de continuació.

El gràfic número 10 mostra una correlació entre desigualtats econòmiques i la immobilitat social entre pares i fills, també anomenada *"La Corba de Gatsby"*. Els països amb més desigualtats, és a dir, amb menys oportunitats de vida, coincideixen amb els països on les generacions actuals tenen menys probabilitat de moure's socialment. El mateix gràfic mostra que als Estats Units i a Espanya hi ha una mobilitat social limitada comparada amb els països Nòrdics.

⁵ Jacob Hacker, Conferència Fundació Catalunya Europa, 17 Novembre 2017

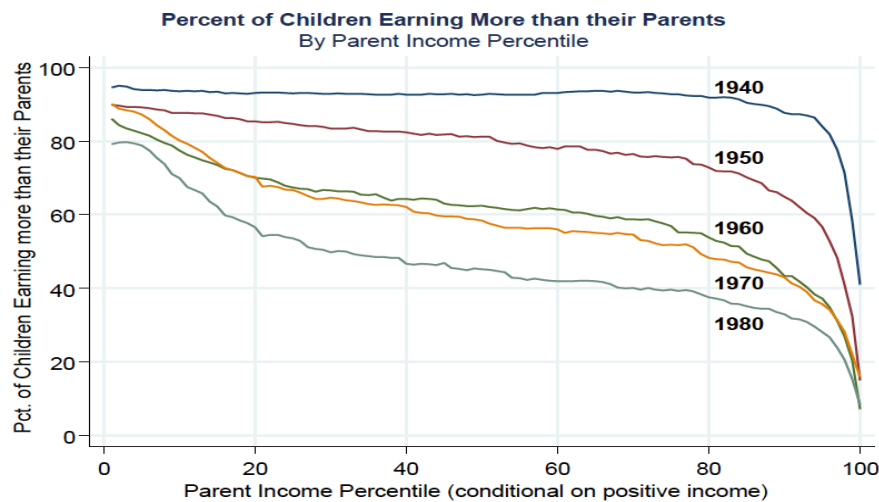
Gràfic 10: Desigualtats i immobilitat

Font: Diapositives de Jacob Hacker, 17 novembre 2017

El gràfic 11, extret d'un estudi de la Universitat de Harvard, analitza **la probabilitat que els ciutadans siguin més rics que els seus pares**. El gràfic mostra, sense cap sorpresa, que un 99.6% de les persones que van néixer als anys 40 tenien millors ingressos que els seus pares tenien. En canvi, les persones que van néixer entre els anys 70-80 tenen només una probabilitat d'un 50% de tenir millors ingressos.

Gràfic 11: Percentatge de nens amb ingressos superiors als dels seus pares

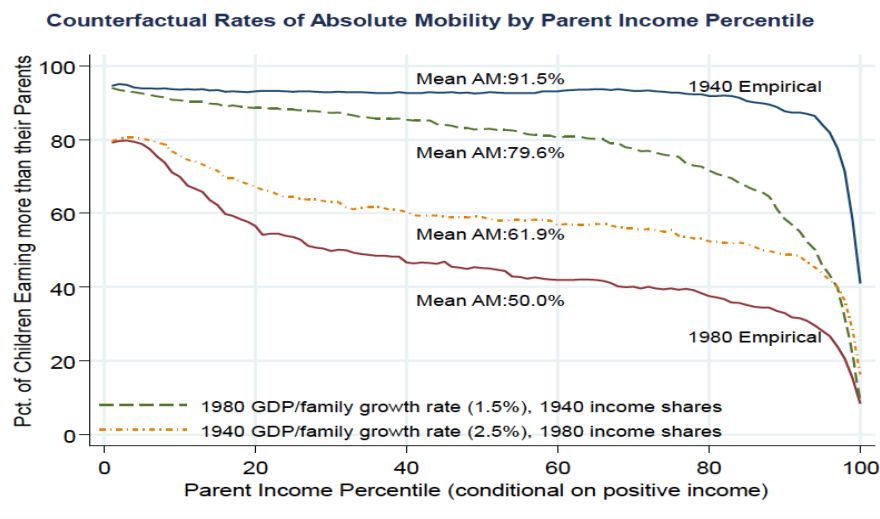

Font: Chetty, Raj, et al. "The Fading American Trends in Absolute Income Mobility Since 1940." 2016, doi:10.3386/w22910.

Per veure-ho amb més claredat, el lector es pot plantejar dos “*escenaris alternatius*”, aquests estan representats al gràfic número 12. Què hagués passat si...

- a) ... L'economia en els anys 80 hagués crescut al ritme que va créixer l'economia d'abans dels 1980. Doncs les coses haguessin anat millor hi hauria una possibilitat del 62% per les persones de millorar la situació econòmica dels seus pares.
- b) L'economia no haguera crescut a partir dels 80, i les desigualtats no hagueren augmentant, les probabilitats de cobrar més que els pares seria d'un 80%.

Gràfic 12: Percentatges conterfactuals de la mobilitat absoluta per Ingressos parentals en percentils

Font: Chetty, Raj, et al. "The Fading American Trends in Absolute Income Mobility Since 1940." 2016, doi:10.3386/w22910.

En conclusió, el ràpid creixement de l'economia nacional i la revolució tecnològica que els països occidentals han experimentat, ha permès una mobilitat de capital més àgil, i conseqüentment ha tret capacitat i ingressos als treballadors. Això ha empitjorat les desigualtats socials reduint les oportunitats de mobilitat social d'aquest sector de la societat.

2. La Redistribució per lluitar contra les desigualtats

2.1 Què és la Redistribució?

Històricament, en els països occidentals, sempre s'ha prioritzat una perspectiva redistributiva, és a dir, que per millorar les polítiques socials i l'estat del benestar s'ha actuat sempre sobre els efectes de la desigualtat un cop aquesta ja s'ha produït. En canvi, mai s'ha considerat seriosament l'opció de combatre les desigualtats des dels seus orígens. Tal com s'observa en els darrers anys, les polítiques redistributives no han disminuït les diferències econòmiques i socials sinó que aquestes han anat en augment progressivament. És a dir, el sistema de redistribució de la riquesa actual té límits que impedeixen als governs millorar la situació dels que pateixen exclusió social. Un dels principals límits que mostra la redistribució és la pèrdua de la capacitat de les decisions públiques per transformar la societat, mentre el mercat en canvi, dona forma a la societat a favor dels seus interessos i de manera autònoma a les institucions públiques. Això es veu clarament als Estats Units i la Gran Bretanya des de finals de la dècada dels setanta on l'estratègia era afavorir els mercats i la seva liberalització i desregulació per augmentar la seva productivitat i que ha acabat augmentant dràsticament les desigualtats. Per aquesta raó, ens hauríem de plantejar altres formes de distribució de la riquesa amb l'objectiu d'assolir societats més equitatives. En aquest sentit, més enllà de la redistribució hauríem de contemplar també el rol de la **redistribució en la lluita per unes societats més justes**.

La redistribució és imprescindible en l'actual marc econòmic, però necessitem reformes que del model actual que ajudin a millorar les desigualtats socials i aconseguir un millor funcionament del mercat pensat pel conjunt de la ciutadania i en especial, les classes treballadores i mitjanes.

Gràfic 13: Classificació de les polítiques de redistribució de riquesa

		Objectives	
		Equity ex ante (preventive focus)	Equity ex post (palliative focus)
Means and agents	State Tax financing	1. Predistribution redistributive <ul style="list-style-type: none"> Public education Investment in childhood Fight against child poverty Public employment Public housing Affirmative action Community empowerment Gender pay parity Environmental taxation 	2. Postdistribution redistributive <ul style="list-style-type: none"> Social cash transfers Public healthcare Student scholarships Lifelong learning Active labor policies Second chance programs Basic income scheme Negative income tax
	Markets and private agents Not tax financing	3. Predistribution non redistributive <ul style="list-style-type: none"> Market regulations Corporate governance Housing prices regulated Industrial relations Minimum wage Social security contributions Economic democracy Public procurement with social clauses Educational stratification 	4. Postdistribution non redistributive <ul style="list-style-type: none"> Regulating social dividend of private capital Meritocratic selection of human capital Social mentoring Social economy

Font: Xavier Celorrio

Podem entendre la redistribució com *“la idea que l’estat hauria d’intentar prevenir les desigualtats abans que es produeixin, en comptes de basar-se en la redistribució a través d’un sistema impositiu per combatre les desigualtats un com ja són visibles”*⁶. Pensar en **Predistribució** ens fa replantejar el sistema actual: plantejar-nos la major regulació dels mercats, la regulació de la contractació i compra pública, les polítiques de mercat de treball i el sistema fiscal i la definició de polítiques educatives i socials.⁷ Això significa *“centrar-nos en les reformes del mercat que fomentin la distribució del poder i beneficis econòmics de manera més igualitària abans que el govern recol·lecti els impostos i en torni els beneficis”*.⁸

És important que la redistribució no s’entengui com un terme antònim a redistribució, ja que el terme contrari a la redistribució és la *postdistribució*. Tampoc és fàcil determinar estrictament quina és la frontera entre redistribució i redistribució pel que fa a l’interactivitat econòmica. Per una millor comprensió, vegeu el gràfic número 13, elaborat per Xavier Celorrio com a eina classificadora de les diferents formes de distribució de la riquesa.

⁶ Jacob Hacker, Conferència Fundació Catalunya Europa, 17 Novembre 2017

⁷“Pre-Distribution and the Crisis in Living Standards.” Policy Network, www.policy-network.net/content.aspx?CategoryID=354&ArticleID=3491&fp=1.

⁸ Hacker, Jacob. “The Institutional Foundations of Middle-Class Democracy.” Policy Network, 6 May 2011, www.policynetwork.net/pno_detail.aspx?ID=3998&title=The-institutional-foundations-of-middle-class-democracy.

L'objectiu principal de les polítiques redistributives és disminuir els danys que causen els excessos dels mercats a través d'introduir regulacions abans de la recaptació d'impostos. Per a la seva implementació es necessita un Estat actiu que procuri una economia més productiva i que ens permeti tenir més recursos per a inversions públiques. Són exemples de redistribució la introducció d'un salari mínim per prevenir l'explotació dels treballadors sense augmentar la desocupació, la incrementació dels requeriments de capital als bancs per dificultar la dóna de préstecs a aquells que no ho poden tornar i la fixació de quotes per quantitats d'electricitat que el teu distribuïdor ha de comprar generat per energies renovables.

Per un bon desenvolupament d'un sistema de **redistribució**, 5 condicions esdevenen imprescindibles:

1. Un bon sistema macroeconòmic
2. Un context sociopolític amb partits determinats a millorar la situació de la classe mitjana-treballadora
3. Una cooperació a tres bandes entre l'estat, les empreses i els treballadors
4. Una democràcia plena
5. La instauració d'un "cercle virtuós"

2.2 El sistema macroeconòmic

Tenir una bona economia significa "regular els mercats financers". Les finances han estat el centre de la crisi econòmica i del creixement de les desigualtats socials, per tant les polítiques s'haurien de redirigir, apostant per inversions a llarg termini en innovació i no per a beneficis a curt termini.

A més, un bon sistema macroeconòmic es reflecteix amb una millor qualitat dels serveis públics. Un exemple n'és l'assoliment d'una **ocupació laboral plena**. Quan es dóna el cas, els treballadors adquireixen més poder de negociació que els dóna més oportunitats per millorar la seva situació laboral. En una economia com l'actual, caracteritzada pels ràpids canvis tecnològics, especialment pel que fa a la intel·ligència artificial, la seguretat d'un treball estable disminueix, i la tensió entre els treballadors augmenta. Per combatre aquest problema, els governs haurien de buscar sortides assegurant-se de proveir les eines necessàries per a ciutadans perquè puguin aconseguir una bona feina, és a dir, proporcionar una bona educació accessible per a tothom, en

comptes de pensar en la redistribució d'una renda universal garantida. En altres paraules, per tal d'assolir l'agenda redistributiva és essencial fer una gran inversió en les qualitats i oportunitats dels joves per assegurar-los una bona salut a un cost raonable. Ultra, uns serveis públics oberts a tothom millorarien les desigualtats en tres aspectes: 1) els béns vitals no dependrien dels ingressos, 2) es demostraria el rol positiu de l'estat 3) serien essencials per oferir oportunitats a la classe mitjana⁹.

Tot i això, l'aposta per a una ocupació plena també té els seus límits: proporcionar un lloc de treball per a tothom ja no és un element diferenciador, ja que actualment les feines ajuden als ciutadans a sortir dels cercles d'exclusió, i per contra empitjoren les desigualtats. En aquest sentit, ens podem preguntar si existeix un lloc per a una economia social i solidària, i la resposta és positiva sempre que quan es parli d'accés de treball hi hagi alts estàndards laborals. Cal una forta representació sindical per tal de garantir uns drets mínims i proporcionar a la societat les eines per tal que els ciutadans estiguin ben preparats per al món laboral. També, cal ressaltar la creació d'un estat d'opinió que sostingui la idea d'apoderar les persones des d'un pla polític i econòmic, produint un sentit d'estat que abraçi les idees de solidaritat i dignitat.

Finalment, s'ha de considerar que existeixen moltes formes de redistribució i que actualment no s'han definit com a tal, tot i que realment en formen part. La redistribució s'ha d'entendre com a un conjunt d'inversions. Un estudi realitzat als Estats Units, va demostrar que si les dones embarassades tenien accés a la sanitat des del principi de l'embaràs, els seus fills/ filles tindrien majors ingressos quan fossin adults i per tant els seus tipus impositius també serien més alts. En aquest sentit, cal recordar que tenir un sistema fiscal fort és important, però també és important fer grans inversions en educació i sanitat. A continuació, es presenta un resum de les diferents formes que poden adoptar les polítiques redistributives:

⁹ Hacker, Jacob. "How to Reinvigorate the Centre-Left? Predistribution | Jacob Hacker." The Guardian, Guardian News and Media, 12 June 2013, www.theguardian.com/commentisfree/2013/jun/12/reinvigorate-centre-left-predistribution.

Predistribution

- Public investment
 - Early-childhood and adult education
 - R&D (Atkinson's "direction of tech change")
- "Empowerment" policies
 - Workers (union alternatives, new forms of wage-setting)
 - Consumers and information economy
- Regulation/taxation of externalities/rent-seeking
 - Systemic financial risks and the winner-take-all economy
- Checking monopoly and monopsony power
 - Anti-trust vs. public options vs. countervailing power
- "Hidden" redistribution
 - Taxation affects market distributions (e.g., executive pay-setting)
 - Much "redistribution" has investment effects (e.g., U.S. Medicaid)
- UBI vs. Full Employment/Jobs Guarantee
 - Linking to productive common assets (climate fund, public investment returns, data leasing...)

Font: Diapositives Jacob Hacker, 17 Novembre 2017

Cal clarificar el concepte "*rent seeking*". Aquest fenomen es produeix quan es busca l'obtenció d'ingressos captant renda econòmica a través de la manipulació o explotació de l'entorn polític o econòmic. Normalment, que l'excessiu paper governamental propi de la redistribució pot suposar l'aparició d'aquest fenomen de "*rent-seeking*" i per tant limitar la competència. Tot i això, hem de pensar que la majoria d'aquestes situacions es produeixen per una falta de regulació, que produeix buits legals i que provoca que els actors legals i comercials no es facin càrrec dels seus propis riscos econòmics sinó que aquests estiguin coberts per la societat en conjunt. La solució d'aquest problema el trobarem amb una regulació que eviti que els riscos derivats de l'activitat econòmica vagin a parar a la ciutadania.

2.3 Viabilitat d'introduir la redistribució en el context politicoeconòmic actual

Avui en dia, vivim en un sistema polític i econòmic caracteritzat per la globalització, la força del capital financer i la concentració de la riquesa. Aquestes tendències sociopolítiques i el finançament de l'economia són claus pel desenvolupament de les societats actuals, però no podem deixar de banda les dades que ens proporciona l'índex *Gini*¹⁰ : les desigualtats també són una part molt important del

¹⁰ Índex Gini: "Mesura de la deviació de la distribució d'ingressos entre els individus o propietaris en un país des d'un punt de vista de distribució igualitaria. El valor 0 representa igualtat absoluta i el valor 100 representa desigualtat absoluta" - "Human Development Reports." | Human Development Reports, hdr.undp.org/en/content/income-gini-coefficient.

context actual. Les opcions polítiques, llavors, tenen un paper fonamental, i les elits financeres no haurien de dictar aquestes polítiques.

Els Estats Units ens proporciona un bon exemple. Donald Trump, va guanyar proposant polítiques alternatives que pretenien ajudar a la classe mitjana, però que es fonamentaven en visions restrictives en la immigració i discriminatòries en termes racials. A la pràctica, les polítiques de Donald Trump no han ajudat la classe mitjana, sinó que les seves polítiques s'han vist influenciades per les elits econòmiques i els principals *lobbies* americans. D'altra banda, les polítiques més progressistes que Obama va impulsar, que pretenien millorar la situació de la classe mitjana i les classes treballadores, estan en procés de ser revocades per l'administració republicana, com la llei de salut "*Obama Care*".

Com es poden introduir polítiques distributives en un context així? Per guanyar-se els sectors de la població americana on predomina el discurs conservador, les esquerres haurien de transmetre un missatge populista que no se centrés en el racisme, com han fet els partits d'extrema dreta, sinó que fos cosmopolita i que se centrés a buscar una resposta a la crisi, que proposés una solució per als ciutadans de classe mitjana que se senten frustrats per la situació social actual, per exemple presentant una agenda que oferís polítiques per ajudar als ciutadans a tenir una millor situació econòmica que la dels seus pares, que els donés accés a l'ascensor social.

El repte més gran actual per tal de poder introduir un sistema redistributiu efectiu és recuperar la seguretat dels treballadors a través d'incrementar la **representació dels treballadors tant a la política com al mercat**. Cal ser conscients que la fàcil i ràpida mobilitat del capital actual crea una gran pressió a la dificultat de sindicalitzar-se. Aquesta mobilització sindical aportaria esperança perquè al final és important recordar que gran part de l'economia no està tan sotmesa als béns dels inversors globals i que els serveis socials de salut i l'accés a gran part de feines directes a l'economia no es contracten tan fàcilment. La globalització imposa limitacions, però no limitacions absolutes. Als Estats Units en particular, però també la resta de països que es troben en situacions socials similars, es necessita una reforma del sistema polític. La societat americana és una societat que es mou pels diners i que manca d'interès ciutadà per la política, tal com demostra el baix nombre de votants. A més, hi ha una

mancança de moviments socials i de representació de sindicats, que abans s'encarregaven de motivar a la gent a participar en la política. Actualment, ja no hi ha moviments socials o sindicats que facin aquesta feina.

2.4 Cooperació a tres bandes: Estat-Empreses-Treballadors

La **redistribució**, implica una major participació de l'estat, és a dir, aposta per una economia mixta. Hi ha grups socials que s'oposen a la idea de redistribució, aquests es neguen a parlar de redistribució com una solució dels problemes socials per les grans inversions públiques que implica. Segons Hacker, aquest és el principal error que es comet: utilitzar esquemes d'actors privats capitalistes en termes de cost/benefici a curt i mitjà termini que no permetin visualitzar el veritable poder d'aquestes inversions. De fet, la peculiaritat de les inversions redistributives, és que no les hem d'entendre a través d'una lògica de mercat i beneficis econòmics, sinó que el seu principal resultat es veu amb un retorn en el pla social. És a dir, que s'acaba recuperant la inversió inicial però en termes socials i amb més beneficis.

Tot i aquest sector contrari a les idees de redistribució, la rebuda de les idees redistributives als Estats Units no ha estat tan radical com es podia esperar, el congrés, per exemple, no l'ha criticat durament i la reacció ha estat més positiva del que es podria pensar. L'aspecte que més atrau les persones, és que la **redistribució** no ha de costar tants diners. Hi ha casos, on es necessita gastar com la inversió pública i béns públics, que són essencials (infraestructures, recerca i desenvolupament, una millor educació universitària i primària, etc.) però això no significa que només s'hagi d'atribuir un paper més actiu a l'estat ni que les inversions no es recuperaran a llarg termini.

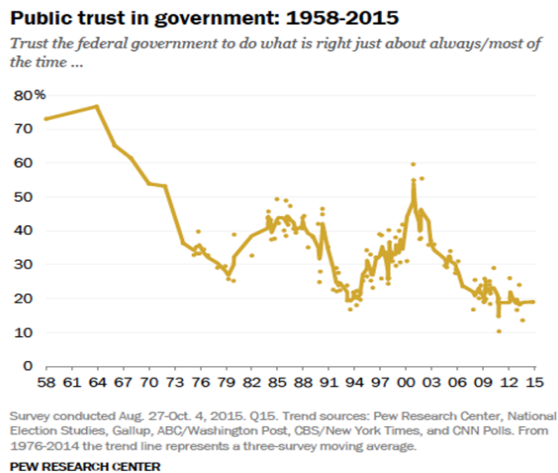
L'economia americana es va construir a través de les accions i intervencions de l'Estat¹¹. En el passat, la població americana era la que tenia una millor formació escolar a escala mundial i la que estava més preparada pel món laboral i **l'associació** que hi va haver entre **empreses, el govern i els sindicats** va ser decisiva per aquests resultats positius. No fa falta la invenció de nous esquemes per solucionar els problemes actuals, sinó buscar noves estratègies i nous socis, ja que les elits no invertiran en la millora social, especialment ara, que s'han convertit en elits globals.

¹¹ Hacker, Jacob S., and Paul Pierson. *American Amnesia: How the War on Government Let Us to Forget What Made America Prosper*. Simon & Schuster Paperbacks, 2017.

Quines són aquestes estratègies? Hi ha períodes de la història occidental on les desigualtats van disminuir dràsticament. Aquests períodes coincideixen amb les dues guerres mundials i amb la gran depressió dels Estats Units. Però no van ser les guerres les que van ajudar a disminuir les desigualtats sinó la gran mobilització social que les va acompanyar. Tres factors, que s'han perdut progressivament al llarg del temps, caracteritzen aquestes etapes històriques de descens de desigualtats:

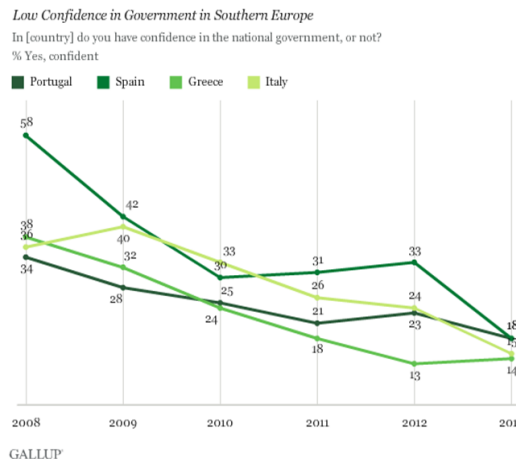
- 1) Una mobilització social massiva. Aquells que posaven la seva vida en risc a les guerres, realment no ho volien fer però s'hi trobaven sotmesos des d'un punt de vista econòmic. Per aquesta raó va sorgir un context de mobilització popular durant la guerra, motivat per una idea bàsica: que tots els ciutadans tinguessin garanties de seguretat econòmica.
- 2) Grans inversions per part dels governs en recerca i desenvolupament (R&D), aquest procés va tenir lloc a molts països d'arreu del món. Per exemple, als Estats Units aquesta gran inversió va donar origen al reconegut centre tecnològic de *Silicon Valley*.
- 3) Col·laboració entre el sector públic i el sector privat. Avui en dia necessitem una mobilització social progressista però també necessitem socis a l'altra banda de la taula. Aquests socis no els trobarem a les empreses o a les elits – a qui hem de limitar el poder i les capacitats; a on trobarem els nostres socis és en el sector de **l'economia del coneixement**, qui juntament amb els governs, poden ajudar a millorar el progrés social. Però hi ha un greu problema de falta de confiança amb els governs. Per una banda, hi ha una desconfiança per part de la població: com es pot veure al gràfic 14, la confiança dels ciutadans americans cap al govern central ha disminuït contínuament des del 2000 fins al 2015; en el gràfic 15 s'observa com als països del sud d'Europa, incloent-hi Espanya, la confiança ciutadana també ha davallat. Fins i tot abans de la crisi econòmica ja no hi havia gran suport al govern.

Gràfic 14: Confiança pública al govern Americà, 1958-2015

Fingerhut, Hannah. "Public Trust in Government, 1958-2015." *Pew Research Center for the People and the Press*, 20 Nov. 2015, www.people-press.org/2015/11/23/1-trust-in-government-1958-2015/trust-1/

Gràfic 15: Confiança pública als governs del Sud d'Europa

Gallup, Inc. "Trust in Government Sinks to New Low in Southern Europe." *Gallup.com*, 30 Oct. 2013, news.gallup.com/poll/165647/trust-government-sinks-new-low-southern-europe.aspx.

Aquestes dades representen un greu problema ja es crea un cercle viciós on la gent considera que el govern no actua correctament i conseqüentment vota partits que busquen desmuntar el govern, com en el cas de Donald Trump. Per altra banda, existeix una desconfiança governamental per part del sector de l'economia de coneixement; Silicon Valley és considerada una regió majoritàriament antigovern. Per tal de formar una bona economia mixta, és essencial que aquestes empreses tecnològiques es posicionin a favor del govern i els ciutadans, i aquesta situació només tindrà lloc quan les dites empreses els necessitin. Ja que l'economia del coneixement monopolitza les dades personals de la ciutadania i les necessita per al seu desenvolupament, la gent podria mobilitzar-se demanant que les dades que són utilitzades ens pertanyen a tots i que el fet que el sector privat les utilitzi per al seu benefici no és just; d'aquesta manera, el govern podria començar a capitalitzar les nostres dades personals a les grans empreses tecnològiques o negociar-ne els drets, i es podria aconseguir la seva col·laboració, ja que en aquesta situació els ciutadans i el govern seran necessaris per a la supervivència d'aquestes empreses. Sense aquesta mobilització, les empreses tecnològiques mai s'asseuran a la taula de negociació, i no es podria establir la cooperació a tres bandes, que és essencial per lluitar contra les desigualtats.

2.5 La importància de la democràcia per a les polítiques redistributives

Els estudis de **redistribució** s'han centrat generalment en els països desenvolupats. Però és interessant plantejar-nos si l'estat de desenvolupament d'un país pot ser una variable per mesurar les desigualtats econòmiques. Es poden desenvolupar eficaçment les polítiques redistributives en països en vies de desenvolupament?

Una agenda **redistributiva** implica l'increment de la despesa pública en economia i educació juntament amb l'aplicació de mecanismes de control del mercat. Aquesta agenda no difereix molt de les estratègies que van utilitzar els països desenvolupats durant el procés d'industrialització i que ha comportat l'augment de les desigualtats, per tant hi ha molt espai per millores.

En el cas dels Estats Units, el model de desenvolupament i d'industrialització és molt similar al model de desenvolupament dels països de l'Est Asiàtic: destaquen polítiques de limitació de moviments financers i dels productes, grans inversions en educació, poca participació en el comerç internacional, a més de moltes altres polítiques intervencionistes que actualment contradirien les recomanacions del Banc Mundial i de l'FMI. Però hi ha dos punts relacionats amb l'efecte de les polítiques de progrés social en els països en vies de desenvolupament que cal destacar:

- Les polítiques que demanen grans **redistribucions** de l'estat, poden anar fàcilment acompanyades d'alts nivells de corrupció, com en el cas d'Índia, on hi ha un sistema client-patró que dificulta un bon funcionament de l'estat del benestar. Per tant, aquest context dificulta un bon rendiment econòmic igualitari.
- Per l'altra banda, les polítiques de **redistribució** tampoc serien efectives pel que fa a la reducció de les desigualtats per la manca de democràcies en dits països. El centre de la idea de la **redistribució** és que el poder recau en els individus i els treballadors i no només en les empreses i a l'estat, sense aquestes condicions preliminars, només es pot assolir una petita part dels objectius generals de la **redistribució**. Hi ha molta gent que actualment no ho vol reconèixer, ja que només es fixa en el ràpid desenvolupament econòmic d'aquests països, com és el cas de la Xina. Però el fet que hi hagi

un estat autocràtic també ha comportat altres amenaces, altres reptes que continuen generant grans desigualtats entre la població xinesa. Per exemple pel que fa al medi ambient i la baixa qualitat de salut dels ciutadans xinesos, es deu en part a la manca d'un sistema democràtic. La **redistribució**, doncs, hauria de ser part de la fórmula de desenvolupament, però no sense **democràcia**.

2.6 Exemples de polítiques redistributives

- 1) **Fight for \$15:** (*la lluita pels \$15*) és un moviment social que va tenir lloc als Estats Units iniciat pels treballadors dels restaurants *fast food* (*menjar ràpid*), que es van mobilitzar per demanar un augment dels salaris. Finalment van aconseguir que cadenes que no tenen competidors als Estats Units com Walmart o McDonalds augmentessin els salaris, ja que es van veure pressionades pel moviment social. Aquest cas és un exemple d'una nova forma de mobilització i organització política fora de les estructures sindicals tradicionals. Si no hi ha mobilització social, no es podrà assolir una agenda redistributiva. Aquest exemple reforça la idea que la **redistribució** requereix altres actors de poder al mercat. Donar força als poders dels treballadors sempre ha de formar part d'una agenda progressista, però els sindicats no són l'única solució per assolir-ho. És important assegurar-nos que tots els treballadors i no només els que formen part dels sindicats estiguin protegits amb certs drets mínims: salari mínim, dret a saber el que cobren els teus companys, horaris flexibles...
- 2) Un altre exemple de **redistribució** fa referència a l'educació superior dels Estats Units. Tot i que el país pot presumir que una vegada van ser líders mundials de qualitat universitària i inversió pública, aquesta reputació ha anat minvant a causa de la progressiva desinversió en aquest camp des dels anys 80, causant uns costos d'educació estratosfèrics. Aquesta situació és actualment percebuda com a insostenible per molts americans de classe treballadora. Barack Obama, va intentar millorar la situació canviant les polítiques de préstecs universitaris, i Bernie Sanders, per exemple, aposta per una educació pública gratuïta (aquestes serien exemples de propostes **redistributives**).

2.7 Des de l'Espiral de silenci al Cercle Virtuós

L'última condició perquè els governs puguin desenvolupar polítiques redistributives amb eficiència consisteix a fer una transició de l'anomenat *Espiral de Silenci* cap al *Cercle Virtuós*. Què signifiquen cada un d'aquests dos conceptes?

A *American Amnesia*¹², l'*Espiral de silenci* es defineix com una situació on certes opinions esdevenen dominants a causa del consentiment i l'acceptació de la societat. Fins i tot les persones que s'oposen a les opinions dominants, s'adonen que aquest pensament és el que es comparteix de forma general i aquest fenomen els frena a expressar una opinió contrària. Amb el temps, aquesta situació crea un cercle viciós, és a dir, una espiral on les idees alternatives a la idea general s'exclouen del discurs social. Amb l'exclusió de les idees dissidents, aquestes perden força i la societat s'oblida d'elles i del poder que tenien.

A causa de l'efecte de les espirals de silenci, el món corporatiu va canviar totalment a finals del segle XX. Amb la reestructuració financera dels anys 80, l'antiga concepció de les empreses americanes i del progrés econòmic va donar lloc a un nou entendre de les relacions entre empreses i el govern: es va crear un sistema centrat en la creació de riquesa i d'atribució de poder als directors de les empreses en comptes dels treballadors. Aquestes concepcions van anar totalment en contra aquells que donaven suport a una economia mixta. En el nou món corporatiu, a causa de la nova concepció de prosperitat i de l'efecte de l'espiral de silenci, els líders que es decantaven per un paper actiu del govern a l'economia eren molt difícils de trobar. Al mateix temps, les empreses que optaven per associar-se amb el govern per obtenir més prosperitat es quedaven eclipsades per la resta. Tot plegat va tenir importants conseqüències per a l'economia mixta, que va anar perdent protagonisme. En resum, podem entendre "L'Espiral de Silenci" com una de les causes que han facilitat l'establiment d'un sistema financer controlat pel món corporatiu i on la ciutadania, treballadors i l'estat tenen menys ressò.

La segona part de la fórmula, per poder desenvolupar polítiques redistributives eficientment, consisteix en la creació d'un "*cercle virtuós*". Hem de buscar la innovació

¹² Hacker, Jacob S., and Paul Pierson. *American Amnesia: How the War on Government Led Us to Forget What Made America Prosper*. Simon & Schuster Paperbacks, 2017.

per tal d'obtenir progrés social. Per conveni general, hi ha quatre factors socials claus per obtenir innovació: el desenvolupament del coneixement (idees), la transmissió de coneixement (educació), l'aplicació de coneixement (tecnologia) i les estructures polítiques i socials que ho poden posar tot això en pràctica (institucions)¹³. Aquesta cadena, que permet la creació de noves idees, la seva transmissió i la seva aplicació per tal d'obtenir progrés, és el que Hacker anomena cercle virtuós i és resultat d'un producte social. Aquest, només s'aconseguirà amb polítiques econòmiques públiques i inversions en els sistemes educatius.

3. El Salari Universal i la Dignitat Personal

3.1 El Salari Universal

Una de les propostes redistributives que estan sobre la taula avui en dia és la de la introducció d'un salari universal. Sense ser contrari a aquesta proposta, cal analitzar-la des d'un cert escepticisme per dues raons principals:

- 1) En primer lloc, un salari universal funcionaria si fos un complement a altres fonts d'ingressos que permetessin a l'individu viure amb dignitat. El que és preocupant és que el salari universal es pot convertir en l'única font d'ingressos per una part de la població, que podria afectar el seu sentiment d'utilitat. Creant un efecte de retrocés social.
- 2) Una segona preocupació és la capacitat de l'estat de proporcionar aquest salari universal. Fent els càlculs, s'hauria d'augmentar molt el mecanisme de l'estat per establir un salari mínim. Aproximadament, almenys als Estats Units, s'haurien de doblar les dimensions del govern per tal de poder-ho oferir. Hi ha polítics conservadors que aposten per substituir les polítiques d'inversió pública que fa el govern pel salari mínim. Això, considero, podria tenir un efecte negatiu pel projecte d'igualtat.

3.2 Dignitat personal i inestabilitat laboral

Per tal d'assolir una disminució de les desigualtats, és important considerar el paper que juga la dignitat personal dels ciutadans. Les exclusions socials que estem

¹³ Hacker, Jacob S., and Paul Pierson. *American Amnesia: How the War on Government Led Us to Forget What Made America Prosper*. Simon & Schuster Paperbacks, 2017.

experimentant emergeixen d'un sentiment de pèrdua de dignitat i si no adrecem el problema d'exclusions socials en particular, no podrem millorar la sanitat o educació, a part d'altres reptes socials.

La recuperació de la dignitat de les persones forma part del debat de la renda garantida de ciutadania i de la garantia de treball . Tal com s'esmenta a l'anterior apartat, el salari universal pot ser positiu com a suplement salarial i proporcionar més garanties de seguretat, però s'ha de tenir present que la societat sempre exigirà que les persones sentin que la seva part principal dels ingressos provingui del treball, indiferentment de quina forma prengui aquest treball, és per això que la garantia de treball és preferible a la renda garantida de ciutadania. Aquesta implica comptar amb una xarxa de treball digne relacionada el sector públic o el tercer sector en el cas que hi hagi desocupació en el sector privat. Donar una renda no condicionada al treball com proposa el salari universal pot generar problemes greus respecte a la dignitat de les persones.

Les relacions laborals i la satisfacció que aporta la realització d'una feina juguen un paper central en definir la vida de les persones. Aquesta condició es veurà molt afectada pel canvi tecnològic, especialment per l'automatització i la intel·ligència artificial.

La major part del sentit de dignitat de les persones té a veure amb:

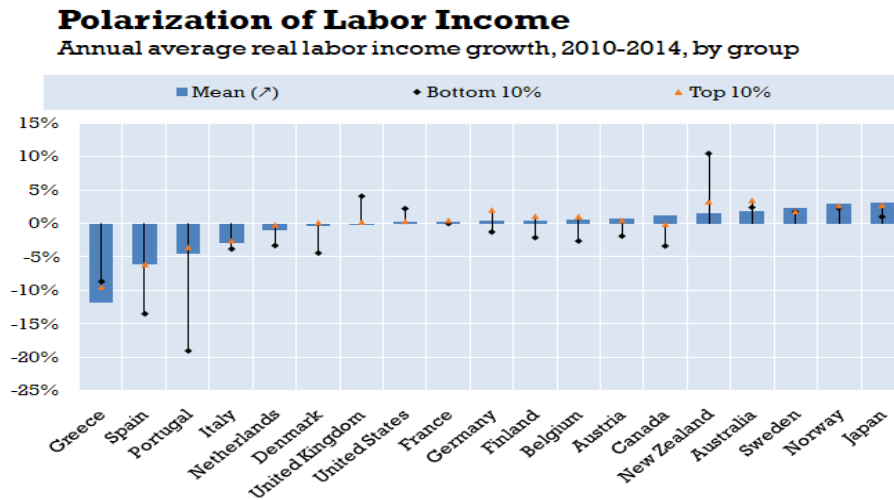
1. Disposar d'un entorn familiar i social d'amistats que t'acompanya al llarg de la vida
2. Tenir un lloc de treball que et permeti realitzar-te i viure en condicions materials adequades.

La inseguretat derivada de la inestabilitat laboral que es dona des de fa 30 anys és un factor més important que l'estancament dels ingressos a l'hora d'explicar el desplaçament social que poden experimentar certs sectors de la societat.

3.3 Polarització de les rendes del treball

Històricament, Espanya i els Estats Units partien d'una situació envejable pel que fa a la desigualtat de les rendes del treball, però al llarg temps es pot veure una polarització dels ingressos de la mà d'obra. Aquestes dades es poden veure representades a continuació en el gràfic número 15.

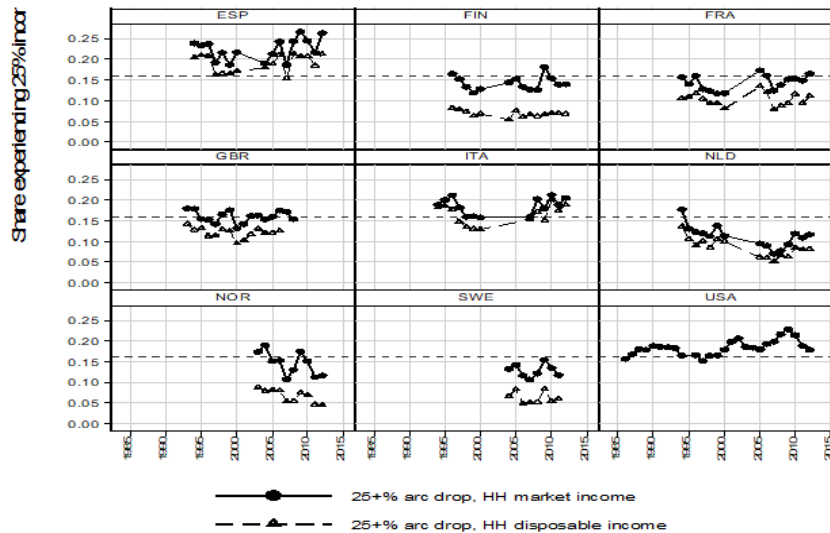
Gràfic 16: Polarització dels ingressos dels treballadors

Font: Diapositives Jacob Hacker, 17 Novembre 2017

Entendre aquesta polarització és essencial perquè si no ens centrem a solucionar aquesta conseqüència de la redistribució serem testimonis d'un descontentament creixent amb les polítiques existents, que acabarà essent contraproductent per augmentar el creixement dels ingressos. Una de les mesures amb les quals aquesta polarització es veu més clarament és en la comparació de la quantitat d'adults que experimenten un 25% o més de canvi en els seus ingressos familiars en un any respecte a l'any anterior. És a dir, que si per exemple un guanya 100 mil dollars un any i l'any següent passaves a guanyar 75 mil dollars, formaries part d'aquesta mesura. El gràfic 17 recull aquestes dades.

Gràfic 17: percentage change on workers' income per year, 1985-2015

Font: Diapositives Jacob Hacker, 17 Novembre 2017

La línia de punts representa els ingressos de les famílies abans de la intervenció de l'estat (ingressos de mercat, salaris abans d'impostos i de rebre prestacions i serveis de l'Estat), la línia amb triangles representa els ingressos disponibles de les famílies després de la intervenció de l'Estat.

- Als EUA podem observar un augment constant en el temps, ja que durant la crisi la població que va perdre el 25% (o més) dels seus ingressos de mercat representava al 24% de la població total. En altres paraules una de cada 4 famílies ha experimentat un declivi del 25% o més d'un any a un altre en els seus ingressos familiars. Cap altre país experimenta una situació similar: A Noruega un 15% de la població experimenta disminucions en els ingressos i Suècia ni tan sols arriba al 15%.
- El cas d'Espanya és sorprenent. Mentre que als EUA hem tingut una crisi lineal de moviment lent, a Espanya s'experimenta una crisi dramàtica que va esclatar i desenvolupar-se molt ràpidament. Al cas d'Espanya es van poder utilitzar les dades de la Unió Europea (EU-SILC). Aquestes, mostren com el paper redistributiu de l'estat no ha servit per disminuir la quantitat de persones que perdien "ingressos de mercat" a diferència de la resta de casos. Espanya va fer bastants esforços per reduir la probabilitat d'aquestes grans pèrdues a través de transferències fiscals, però aquests van ser esforços fallits, ja que el percentatge de població experimentant un 25% de disminució dels ingressos continuava creixent. Tot i això, en el cas d'Espanya és important fer referència a l'atur per entendre la inseguretats econòmica. Hi ha abundants evidències per part del món de la psicologia i economia que l'atur és l'experiència més corrosiva en la vida d'una persona. Doncs, afecta directament a la dignitat persona.

En conclusió, pel que fa a la relació entre el mercat de treball i la dignitat de les persones, és necessari replantejar-nos la distribució dels ingressos del mercat. La inseguretats i desigualtat que veiem és conseqüència directa de la falta de creació de llocs de treball segurs que proporcionin una capacitat digna per a les persones que tenen una educació més limitada. Així doncs, s'han d'impulsar les capacitats que permetran a

dites persones introduir-se millor al mercat laboral i transformar-lo de manera que sigui menys precari i desigual.

4. Conclusió

En el context social actual, on les desigualtats socials i econòmiques augmenten any rere any a nivell nacional a la majoria de països desenvolupats i on una minoria de la població acumula gran part de la riquesa nacional en detriment de la majoria de la població, Jacob Hacker aposta per a una renovació del sistema econòmic que predomina avui en dia. Hacker posa èmfasis a la lluita contra l'origen de les desigualtats en ves de només combatre'n les conseqüències. Segons el polític, els governs haurien d'aplicar un sistema econòmic que anomena *predistributiu*, on la redistribució en fos un element complementari. Hi ha 5 condicions socio-econòmiques imprescindibles per tal d'implementar un sistema redistributiu amb èxit: L'existència d'un bon sistema macroeconòmic, un context socio-polític amb partits determinats a millorar la situació de la classe mitjana-treballadora, una cooperació a tres bandes entre l'estat, les empreses i els treballadors, una democràcia plena i la instauració d'un "cercle virtuós". Segons Hacker perquè les desigualtats socials minvin, és molt important que els treballadors i la classe mitjana formin part en el procés de presa de decisions, en els darrers anys, aquests col·lectius han anat perdent poder, com es el cas de la desaparició progressiva dels sindicats.

5. Bibliografia

Case, Anne, and Angus Deaton. "Mortality and Morbidity in the 21st Century." *Brookings*, Brookings, 30 Aug. 2017, www.brookings.edu/bpea-articles/mortality-and-morbidity-in-the-21st-century/.

Hacker, Jacob S., and Paul Pierson. *American Amnesia: How the War on Government Let Us to Forget What Made America Prosper*. Simon & Schuster Paperbacks, 2017.

"Human Development Reports." | Human Development Reports, hdr.undp.org/en/content/income-gini-coefficient.

Hacker, Jacob. "How to Reinvigorate the Centre-Left? Predistribution | Jacob Hacker." *The Guardian*, Guardian News and Media, 12 June 2013, www.theguardian.com/commentisfree/2013/jun/12/reinvigorate-centre-left-predistribution.

Hacker, Jacob. "The Institutional Foundations of Middle-Class Democracy." *Policy Network*, 6 May 2011, www.policynetwork.net/pno_detail.aspx?ID=3998&title=The-

<http://occupywallst.org/>

Henríquez, Andrés Aedo. "El Habitus y La Movilidad Social: De La Modificación Del Sistema De Disposiciones a La Transformación De La Estructura De Clases." *Revista De Sociología*, no. 29, Apr. 2015, doi:10.5354/0719-529x.2014.36178.

Pre-Distribution and the Crisis in Living Standards." *Policy Network*, www.policynetwork.net/content.aspx?CategoryID=354&ArticleID=3491&fp=1.

Gràfics

Mapaes 1, 2, 3: Diapositives de Jacob Hacker, 17 novembre 2017

Gràfic 1,2,3: Case, Anne, and Angus Deaton. "Mortality and Morbidity in the 21st Century." *Brookings Papers on Economic Activity*, vol. 2017, no. 1, 2017, pp. 397–476., doi:10.1353/eca.2017.0005.

Gràfic 4: Source: Guo, Jeff. "Death Predicts Whether People Vote for Donald Trump." *The Washington Post*, WP Company, 4 Mar. 2016, www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2016/03/04/death-predicts-whether-people-vote-for-donald-trump/?utm_term=.22a470d61262.

Gràfic 5: Milanovic, Branko. *Global Inequality: a New Approach for the Age of Globalization*. The Belknap Press of Harvard University Press, 2016

Gràfic 6: Monaghan, Angela. "Income Inequality Still at Record Levels, Says OECD." *The Guardian, Guardian News and Media*, 24 Nov. 2016, www.theguardian.com/business/2016/nov/24/income-inequality-oecd-financial-crisis.

Gràfic 7 & 8: Diapositives de Jacob Hacker, 17 novembre 2017

Gràfic 9: European foundation for the improvement of living and working conditions

Gràfic 10: Diapositives de Jacob Hacker, 17 novembre 2017

Gràfics 11 & 12: Chetty, Raj, et al. "The Fading American Dream: Trends in Absolute Income Mobility Since 1940." 2016, doi:10.3386/w22910.

Gràfic 13: Dispositives Jacob Hacker, elaborat per Xavier Celorrio, 17 Novembre 2017.

Gràfic 14: Fingerhut, Hannah. "Public Trust in Government, 1958-2015." *Pew Research Center for the People and the Press*, 20 Nov. 2015, www.people-press.org/2015/11/23/1-trust-in-government-1958-2015/trust-1/

Gràfic 15: Gallup, Inc. "Trust in Government Sinks to New Low in Southern Europe." *Gallup.com*, 30 Oct. 2013, news.gallup.com/poll/165647/trust-government-sinks-new-low-southern-europe.aspx.

Gràfic 16 & 17: Diapositives de Jacob Hacker, 17 novembre 2017